

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење ове уредбе садржан је у члану 115. став 3. Закона о науци и истраживањима („Службени гласник РС”, број 49/19), којим је утврђено да нормативе и стандарде расподеле средстава акредитованим научноистраживачким организацијама утврђује Влада, на предлог министарства надлежног за научноистраживачку делатност.

Чланом 17. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08. 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС,44/14 и 30/18-др. закон), предвиђено је да Влада којој је престао мандат може вршити само текуће послове и не може предлагати Народној скупштини законе и друге опште акте нити доносити прописе, изузев ако је њихово доношење везано за законски рок или то налажу потребе државе, интереси одбране или природна, привредна или техничка несрећа. Предложеном уредбом неопходно је извршити измене у Прилогу 3 - Упутство, у делу који се односи на временски период остварених резултата за бодовања и рангирања истраживача, тако што ће се полазећи од основног постулата изврсности односно утврђивању суштинске изврсности ценити како резултати, тако и временско напредовање истраживача у звању научни сарадник, и тиме усагласити рангирање међу том групом истраживача, чиме се подстиче суштинска изврсност међу том групом истраживача. Наведено усаглашавање кроз предложену уредбу, представља текући посао Владе.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Измене у Прилогу 3 –Упутство за рангирање истраживача у научним звањима за утврђивање корективног коефицијента изврсности, врше се због уочене нелогичности након сачињавања прелиминарне листе те је неопходно извршити измене Уредбе у делу који се односи на утврђивање критеријума изврсности. Стога се у делу тог упутства који се односи на: Временски период остварених резултата за бодовања и рангирања истраживача, полазећи од основног постулата изврсности односно утврђивању суштинске изврсности цененећи како резултате, тако и временско напредовање истраживача у звању научни сарадник, усаглашава рангирање међу том групом истраживача, тако што се истраживачи који су реизабрани у периоду од 2018. до 2022. године (пет година), или су у назначеном петогодишњем периоду изабрани у звање научни сарадник након што су претходно изгубили научно звање, а да нису реизабрани до 1. децембра 2023. године, сада рангирају искључиво по листи А. Тиме се подстиче суштинска изврсност међу том групом истраживача. Цитираност сваког публикованог резултата временом расте. Укупна цитираност сваког истраживача се сходно томе током времена увећава. Истраживачи који су научне резултате публиковали у дужем низу година, имају веће шансе да им је укупна цитираност већа. Најчешће се први научни резултати у међународним часописима који су најзначајнији цитабилни документи, код истраживача појављују током рада на докторату. Ако је од доктората прошло знаменито различити временски период за истраживаче који се налазе у истом знању, постоји могућност да је цитираност знатно већа код истраживача који су пролазили реизборе а нису својим радом омогућили себи директно напредовање. У случају истраживача који су пролазили реизборе, са становишта брзине напредовања они нису ни по чему изврсни, зато што нису напредовали него су остали у истом звању, али би

били награђени обухватом цитираности за рангирање. Ово је за виша научна звања од мањег значаја, али је веома очигледно код најнижег звања - научног сарадника.

Реизбор пролази близу половина истраживачке популације. Међу првих 30% истраживача у звању научног сарадника по цитираности је 15% истраживача који су пролазили реизборе једном или више пута. Они ни по чему не би требали да буду изврсни. По научним областима је стање следеће: у хуманистичким наукама таквих истраживача који би на основу цитираности прошли међу изврсне нема, у друштвеним наукама је неколико процената, у инжењерским дисциплинама је реда 15%, као и у математици и геонаукама, док је у најцитиранијим областима попут физике, хемије, медицине и биологије тај број близу 30% од укупног броја научних сарадника који би прошли на цитате међу првих 10%.

Сходно томе утврдиће се коригована прелиминарна листа научно изврских истраживача приказана са двоструко већим бројем ранжираних истраживача у односу на оне који добијају додатак за извршност (укупно 20% ранжираних) објављује се на интернет страници Министарства до 6. марта 2024. године, а коначна листа до 15. марта 2024. године. Наведеним се не ремети питање остваривања права истраживача на извршност, имајући у виду да је годишњим уговором за 2024. годину који је закључен са научноистраживачким организацијама предвиђена редовна месечна исплата према коефицијентима научноистраживачког рада истраживача по звањима и утврђеној основици за коефицијент за научноистраживачки рад истраживача, а додатак за извршност према том уговору обухватиће се кумулативно за месеце које претходе утврђивању коначне листе. Исплата додатка за извршност, реализоваће се почев са решењем за април.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. предложене уредбе, врши се измена у Прилогу 3 - Упутство за рангирање истраживача у научним звањима за утврђивање корективног коефицијента извршности, који је одштампан уз Уредбу о измени и допунама Уредбе о нормативима и стандардима расподеле средстава акредитованим научноистраживачким организацијама („Службени гласник РС”, број 96/23), у делу под називом: Временски период остварених резултата за бодовања и рангирања истраживача, у тачки II. врши се измена, тако што се иза речи „2022.” брише тачка и додају речи: „осим за истраживаче у звању научни сарадник који су одлуком надлежног тела Министарства реизабрани у то звање у периоду од 2018. до 2022. године (пет година), или су у назначеном петогодишњем периоду изабрани у звање научни сарадник након што су претходно изгубили научно звање, за које се рангирање врши искључиво по листи А. ”.

Чланом 2. предвиђено је да се у складу са изменом утврђеном овом уредбом, коригована прелиминарна листа научно изврских истраживача приказана са двоструко већим бројем ранжираних истраживача у односу на оне који добијају додатак за извршност (укупно 20% ранжираних) објављује се на интернет страници Министарства до 6. марта 2024. године, а коначна листа до 15. марта 2024. године. Према овој коначној листи, исплата по основу корективног коефицијента за извршност за научноистраживачки рад, врши се две године (2024-2025).

Чланом 3. предвиђа се ступање на снагу ове уредбе.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УРЕДБЕ

Реализација ове уредбе нема финансијских ефеката у текућој и наредне две фискалне године.

За реализацију ове уредбе нису потребна финансијска средства из буџета Републике Србије.

V. СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Разлог да ова уредба ступи на снагу пре осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“ везан је за чињеницу да је неопходно извршити корекцију прелиминарне листе у складу са условима из ове уредбе, како би истраживачи у што краћем року остварили право на извршност након објављене коначне листе, усклађено са новим роковима у 2024. години. Стога је неопходно да ова уредба ступи у предложеном року на снагу, ради што хитнијег омогућавања кориговања прелиминарне листе извршних истраживача, односно обезбедиће се правне претпоставке благовремене примене њених одредаба.